

301/53/05

Työministeriö

23.5.2006

TYÖMINISTERIÖN TILINTARKASTUSKERTOMUS VUODELTA 2005

Valtiontalouden tarkastusvirasto antaa työministeriön tilintarkastuksesta varainhoitovuodelta 2005 tämän tilintarkastuskertomuksen. Tilintarkastuskertomus annetaan työministeriölle.

Tarkastus on suoritettu tarkastusviraston tilintarkastusohjeen mukaisesti ja se on kohdistunut työministeriön tilinpäätökseen, tilinpäätöstietojen perustana olevaan kirjanpitoon ja tuloksellisuuden laskentatoimeen, sisäiseen valvontaan sekä talousarvion ja sitä koskevien keskeisten säännösten noudattamiseen.

Tarkastuksen on suorittanut ylitarkastaja Aila Aalto-Setälä. Kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastukseen on osallistunut tarkastaja Jaana Puhakainen ja sisäisen valvonnan tarkastukseen on osallistunut ylitarkastaja Sebastian Seemer. Tarkastusta on valvonut tarkastuspäällikkö, JHTT Väinö Viherkoski. Tilintarkastukseen sisällyneet järjestelmätarkastukset (Palkkaturva- ja Tuki2000 –järjestelmät sekä Ura-asiakaspalvelujärjestelmä) on suorittanut ylitarkastaja, JHTT Tuula Laitinen. Järjestelmätarkastuksia on valvonut tarkastuspäällikkö, CISA Pentti Mykkänen.

TILINPÄÄTÖS

Tilinpäätöslaskelmat, liitetiedot ja laskelmien tarkastelu

Tilinpäätöslaskelmien sisältöä ja esittämistapaa sekä niiden perustana olevaa kirjanpitoa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen

VALTIONTALOUDEN TARKASTUSVIRASTO

► Postiosoite: PL 1119, 00101 Helsinki ► Käyntiosoite: Annankatu 44, 00100 Helsinki

► Puhelin: (09) 4321 ► Faksi: (09) 432 5820

selvittämiseksi, onko tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot laadittu olennaisilta osin oikein.

Tarkastuksessa ei ole voitu varmistua kaikilta osin työministeriön talousarvion toteutumalaskelmalla esitettyjen valtuuden määrää koskevien tietojen oikeellisuudesta. Tilinpäätöslaskelmat on muilta osin laadittu säännösten mukaisesti.

Tilinpäätöslaskelmien liitteenä esitettävät tiedot on esitetty talousarvioasetuksen edellyttämällä tavalla lukuun ottamatta liitteen 2 (Nettoutetut tulot ja menot) erittelyä momentin 34.01.21 (Työministeriön toimintamenot) tuloista ja menoista.

Tilinpäätösanalyysi on esitetty talousarvioasetuksen mukaisesti.

Tuloksellisuuden kuvaus

Toiminnallista tehokkuutta koskevien tietojen sisältöä ja esittämistapaa ja niiden perustana olevaa tuloksellisuuden laskentatointa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen selvittämiseksi, sisältääkö tuloksellisuuden kuvaus olennaisilta osin oikeat ja riittävät tiedot.

Tuotosta ja laadunhallintaa koskevien tietojen osalta on tarkastettu, onko suoritteiden määrästä ja julkishyödykkeistä esitetty olennaisilta osin oikeat ja riittävät tiedot.

Toiminnallista tehokkuutta kuvaavina tietoina on esitetty kustannustietoja osastoittain eriteltyinä ja henkilötyövuosiin suhteutettuina.

Koska esitys ei sisällä tulosalueittaisia kustannus-, suorite- tai henkilötyövuositietoja, ja esitetyt tiedot kattavat vain osan ministeriön toiminnasta ja työkustannuksiin sisältyy arvionvaraisuutta, ei toiminnallisesta tehokkuudesta esitettyjä tietoja voida pitää oikeina ja riittävinä. Lisäksi yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuudesta ei ole esitetty laskelmaa. Liikekirjanpidon mukaiset yhteisrahoitteisen toiminnan tulot vuonna 2005 ovat noin 360 000 euroa.

Työministeriön tuotoksesta ja laadunhallinnasta ei ole esitetty tietoja.

SISÄINEN VALVONTA

Sisäistä valvontaa on arvioitu riskianalyyssissä ja tarkastettu kirjanpidon ja tuloksellisuuden laskentatoimen tarkastuksen yhteydessä. Lisäksi sisäistä valvontaa on tarkastettu työministeriön ESR-valtuuksien hallinnointia, EU-tulojen perintää sekä tarvikkeiden ja palveluiden ostotoimintaa koskeneissa tarkastuksissa sekä järjestelmätarkastuksissa.

Tilikauden aikana on tullut esille puutteita työministeriön talous- ja hallintoyksikön toimistotarvikkeiden hankinnoissa. Työministeriö on laatinut hankinnoista selvitykset, joiden perusteella on arvioitava, että menettelyistä on aiheutunut valtiolle olennainen ylimääräinen meno. Menon syntymiseen ovat vaikuttaneet puutteet sisäisessä valvonnassa ja tähän liittyen ns. riskialttiit työyhdistelmät ministeriön talous- ja hallintoyksikössä. Työministeriön tulee varmistua, että sen toimenpiteet asiassa ovat riittävät.

Työministeriön tulee varmistua, että työministeriön maksamat erät menot ovat laillisen menoperusteen ja laillisesti syntyneen päätöksen mukaisia.

Työministeriön on vuoden 2004 tarkastuksessa edellytetty ilmoittavan tarkastusvirastolle, mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt oikeiden ja riittävien tuloksellisuustietojen esittämiseksi työministeriön tilinpäätöksessä. Työministeriön antamassa vastauksessa on todettu, että kokoaikainen työaikakirjanpito ei ole tarkoituksenmukainen ministeriössä eikä ministeriötä nähdä laitoksena, jonka päätarkoituksena on tuottaa suoritteita. Ministeriön tulee kuitenkin raportoida toimintansa taloudellisuudesta ja tuottavuudesta talousarvioasetuksen edellyttämällä tavalla. Työministeriön tulee jatkaa tuloksellisuuden laskentatoimen kehittämistä niin, että se tuottaa talousarvioasetuksen 55 §:n edellyttämät tiedot myös ministeriön oman toiminnan osalta.

Työministeriö on työstämässä järjestelmätarkastuksissa esiin tulleita kehittämistoimenpiteitä ja eräiltä osin tarkastusta jatketaan vuoden 2006 tilintarkastuksen yhteydessä.

HALLINNONALAN OHJAUS

TE-keskusten tarkastuksissa on todettu ESR-projektien hallinnointijärjestelmän (Tepa-järjestelmä) ESR-valtuuksissa laajoja ja pitkäkestoisia hankkeita sekä niihin liittyviä laajoja yksittäisiä projekteja ja rahoituspäätöksiä. TE-keskusten valtuuksien käsittelytapa on johdannut erityisesti oman tuotannon hankkeissa menettelyihin, jotka eivät erityisesti valtuuden käyttöajan varmentamisen osalta ole talousarviolain 10 §:n perusteella asetettavien valtuuden käyttöaikaa koskevien säännösten mukaisia.

TE-keskusten tarkastuksissa on tullut esiin epäselvyyttä eräiden talousarviomenojen (siirtomenot) kohdentamisessa ja epäyhtenäisiä liikekirjanpidon kirjauskäytäntöjä. Työministeriön tulisi tarkentaa kohdentamisohjetta sekä selkeyttää liikekirjanpidon kirjauskäytäntöjä eräiden toiminnan kulujen ja siirtotalouden kulujen osalta.

TE-keskusten tuloksellisuusraportoinnissa on todettu puutteita suoritettietojen oikeellisuudessa ja ajantasaisuudessa. Osaltaan puutteet ovat aiheutuneet siitä, että työministeriö ei toimittanut suoritettietoja riittävän ajoissa TE-keskusten keskitettyä kustannuslaskentaa varten. TE-keskuksissa, joissa on olennaista maksullista toimintaa, olisi suositeltavaa perustaa maksullisen toiminnan laskelmat kattavaan kustannuslaskentaan, josta voidaan todentaa maksullisen ja maksuttoman toiminnan kustannukset ja maksullisen toiminnan vuositulos. Työministeriön tulee varmistaa osaltaan, että TE-keskukset voivat raportoida oikeat ja riittävät tiedot tuloksellisuudesta tilinpäätöksissään.

TALOUSARVION JA SITÄ KOSKEVIEN KESKEISTEN SÄÄNNÖSTEN NOUDATTAMINEN

Tarkastuksen perusteella voidaan lausua, että talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu.

ILMOITUSVELVOLLISUUS

Valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain 5 §:n 1 momenttiin perustuen työministeriön tulee ilmoittaa tarkastusvirastolle 31.8.2006 mennessä, mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt ESR-valtuuksien hallinnointijärjestelmän (Tepa-järjestelmä) valtuusmenettelyissä todettujen puutteiden osalta sekä ministeriön laskenta-toimen kehittämiseksi niin, että tilinpäätökseen voidaan tuottaa oikeat ja riittävät tiedot toiminnan tuloksellisuudesta.

Ylijohtaja

Marjatta Kimmonen

Ylitarkastaja

Aila Aalto-Setälä

TIEDOKSI

Valtiontilintarkastajat
Valtiovarainministeriö
Valtiovarain controller -toiminto
Työministeriön kansliapäällikkö
Valtiokonttori